

At finde vej

En dialog mellem Christine R. Riddiough
og David Dyssegaard Kallick

I artiklen "at finde den tredje vej" (In These Times 29. nov., 1998) skriver David Dyssegaard Kallick, "Liberalisme og Konservatisme halter ind i det ny århundrede med mindre og mindre vælgeropbakning. En ny bølge af "tredje vejs" ideer kan levere den nye og sammenhængende tilgang til politik, som der er så hårdt brug for."

Well, ikke helt, siger Christine R. Riddiough, leder af Democratic Socialists of America:

Kallick går på visse centrale områder galt i byen.

Som han skriver, mødtes præsident Bill Clinton og Englands premierminister Tony Blair og andre i New York i september 1998, for at diskutere den tredje vej, men han tager helt fejl, når han skriver at "De to er ikke bevægelsens ideologiske hovedpersoner – de rider blot med på bølgen." De er måske ikke bevægelsens ideologiske hovedpersoner, men alene i kraft af deres embeder gør de mere end ride med på bølgen – de står ved roret.

For at forstå, hvad den tredje vej reelt indebærer, er det vigtigt at holde dette for øje. Ifølge Blair er den tredje vej "ikke blot et kompromis mellem venstre og højre. Den forsøger at tage de centrale værdier fra centrum og centrum-venstre og sætte dem i forhold til en verden i social og økonomisk forandring."

Når disse centrale værdier skal defineres, bliver Blair og Clinton noget mere vage, men deres handlinger som politiske ledere taler deres eget sprog. Kapitalisme med et menneskeligt ansigt – meget mere udgør deres politik, og de værdier, som de repræsenterer, ikke. De centrale værdier har kun lidt at gøre med venstrefløjens værdier. Blair har ret, når han siger, at de ikke blot er et kompromis mellem venstre og højre; den tredje vejs værdier er blot at overgive sig til højrefløjen. Se blot hvad Clinton har præsteret; han ødelagde muligheden for offentlig sygesikring i USA, han satte bistandshjælpen ud af kraft, og han genind-

satte Alan Greenspan som direktør for Federal Reserve. På den måde har han understøttet en politik, som i USA har ført til den største kløft mellem rig og fattig i årtier.

Når Kallick forsøger at trække den tredje vej bort fra Clinton og Blair og identificere den med lokalsamfunds-grupper og -ideologer, gør han uret imod de progressive mennesker, som faktisk forsøger at udvikle et politisk perspektiv, som indlemmer nærdemokrati og økonomisk og social retfærdighed, og som forsøger at udvikle dette perspektiv til en stats- og samfundsfilosofi. En filosofi, som anerkender, at staten skal spille en afgørende rolle i samfundet med hensyn til regulering, sociale investeringer og demokrati er forudsætningen for en ny og bedre måde at betragte verden på.

At overføre disse statslige funktioner og roller til de civile samfund, er præcist hvad de neolibérale i det politiske centrum (og i endnu højere grad de konservative på højrefløjen) ønsker. Selvom de statslige velfærdsprogrammer ikke altid er så effektive, som de burde være (og selvom de har elementer af det formynderi Kallick refererer til), er de trods alt mindre forsmædelige end afhængighed af hat-tedamer og de frivilliges indsats. At bebyrde det civile samfund med ansvaret for befolkningens velfærd løser ikke problemet, hverken i dag eller for 100 år siden. Det er nødvendigt at omdefinere samspillet mellem staten og det civile samfund på en måde, som sætter fokus på begges positive rolle og ikke fremhæver den ene på bekostning af den anden.

Det er særligt ironisk, at Kallick nedtoner statens rolle til fordel for det civile samfunds, idet Clinton og Blair i deres kompromis med højrefløjen netop har fremhævet dette. Det understreger også den anden svaghed ved Kallicks analyse: hans manglende evne til at diskutere den tredje vej i lyset af den økonomiske globalisering. David Moberg skriver i samme nummer af *In these Times* ("Global Remedies"): "Globalisering – i kraft af kriser, som

den verden nu er på vej ind i – resulterer måske ikke i tilintetgørelse af regeringer og nationer, men erindrer os om, hvor vigtige de er.”

Hvis vi ser på den rolle Clinton har spillet, når det gjaldt om at udvikle den globale økonomi, kan vi se hvad han virkelig står for. Med sin støtte til NAFTA og Multilateral Agreement on Investment (MAI), og hans forsøg på at få ret til at forhandle i ”overhalingsbanen” og på at skaffe flere penge til IMF viser han gang på gang, at hans dagsorden for global økonomi er den samme som virksomhedernes. Renato Ruggiero, direktør for WTO, har udtalt, at gennem MAI og andre lignende aftaler ”skriver vi grundloven for den nye, globale økonomi.” Grundloven skrives af og for virksomhedsinteresser med støtte fra tredje vejs ledere som Clinton og Blair.

Til sidst skriver Kallick, at den tredje vejs politik ”har hårdt brug for valgidentitet”. En sådan har den beklageligvis allerede. I USA er

det Clinton og the Democratic Leadership Council. Et reelt alternativ er imidlertid ved at blive dannet gennem et samarbejde mellem tredje partier, arbejderbevægelsen, NGO-organisationer og måske det vigtigste element som er the Progressive Caucus (en progressiv ”venstreorienteret” fløj i Kongressen).

Vi har ikke brug for letkøbt nærdemokrati og kommunitarisme eller en tredje vej som læner sig op ad højrefløjen. Vi har brug for en bedre vej, brolagt med demokrati, retfærdighed og ligestilling.

How should
a President Be?

David Dyssegaard Kallick svarer:

Riddiough omtaler to vigtige punkter – det ene er et spørgsmål om terminologi, det andet et spørgsmål om statens forskellige roller.

Repræsenterer Clinton og Blair den tredje vej? Hvad de begge har indset – og demonstreret – er, at der findes bred, offentlig opbakning til forestillingen om et brud med den liberale og den konservative indfaldsvinkel. Heri har de ret.

Men ingen af dem har en solid og veludviklet ide om, hvad alternativet er. Især Clinton har – skal vi kalde det – ”foranderlige” politiske overbevisninger. Han flirter med ideer, men forpligter sig ikke. Jeg mener, at der derfor findes et forum for en seriøs debat om en politisk filosofi, som kan drage erfaring fra det positive og negative ved liberalisme og konservatisme, statssocialisme og ukontrolleret kapitalisme, NGO-organisationer og statslige projekter. Kald det den tredje vej. Kald det ny progressivisme. Kald det radikalt demokrati. Det vigtigste er, at vi holder op med at forsvare liberalismen og begynder at udtænke et alternativ.

Også når det gælder forholdet mellem staten og det civile samfund, er Riddiough uenig med mig. Hun nævner nærdemokrati, økonomisk og social retfærdighed, og udvikling af en stats- og samfundsfilosofi som hendes mål. Disse er også mine mål. Men nogle af dem – især den aktive deltagelse i nærdemokrati og – miljø – kan ikke opnås uden en markant udvidelse af det civile samfunds rolle.

Det er ikke mit ønske, at staten skal spille en mindre rolle, end den gør i dag. Staten skal spille en større – og anderledes – rolle. Jeg er enig med Riddiough i, at det er nødvendigt ”at omdefinere samspillet mellem staten og det civile samfund på en måde, som ikke fremhæver

den ene på bekostning af den anden”. Jeg mener ikke, at statens rolle skal nedtones og det civile samfund fremhæves. Men jeg mener, at statens udvidede rolle skal gå hånd i hånd med en udvidelse af det civile samfunds støtte-, samarbejds- og vagthundsorganisationer. (Der findes, trods alt, en grænse for, hvor stor en rolle, staten bør spille. Sverige er måske nået til denne grænse, Statens nuværende udgifter udgør ca. 65% af bruttonationalproduktet. USA ligger stadig langt under den grænse, de nuværende udgifter udgør 35% af BNP).

Hvorfor er det vigtigt at civile organisationer inddrages i reguleringsforanstaltninger, hvorfor ikke blot overlade det til staten? Som jeg forsøgte at antyde i min artikel, kan miljøbevægelsernes historie være lærerig. Arbejdere og lokale beboere er som regel de første, der opdager den fare, som giftstoffer udgør for nærmiljøet – de er nødvendigvis altid de første, der bliver syge. En kontrolinstans, som trækker på disse menneskers erfaringer, som giver dem magt ved forhandlingsbordet og som stiller de nødvendige ressourcer til rådighed er en bedre løsning, end bevidstløst at udvide antallet af eksperter, som arbejder for de statslige kontrolinstanser.

I øvrigt har Riddiough fuldstændig ret i, at NAFTA, overhalingsbane, MAI og den neoliberalistiske, økonomiske dagsorden er en alvorlig trussel mod den fremgangsmåde, jeg er fortalende for. Efter min mening bekræfter Clintons engagement i at udforme denne klassiske, neoliberale dagsorden, at han ikke tager en tredje vej alvorligt.

Til sidst vil jeg medgive, at hvis the Democratic Leadership Council finder mine argumenter overbevisende, har vi ikke brug for valgentitet til den tredje vej. Men indtil videre har jeg ikke modtaget nogle henvendelser.